

Vastaus valtuustoaloitteeseen kasvisruokapäivän poistamiseksi päiväkodeista ja alakouluista

9216/00.05.00/2025

Kaupunginvaltuusto 17.02.2025 § 15

Puheenjohtaja Paula Werning esitteli valtuutettujen Anni Villikan, Markku Pakkasen, Mia Ylä-Outisen, Jari Siparin, Janne Pahkalan, Johanna Pyötsiän, Tuija Rannan, Janne Wallin, Ukko Bambergin ja Sheikki Laakson jättämän seuraavan valtuustoaloitteen:

”Kasvisruoka voi olla vaihtoehtoina alakoulussa, yläasteella, sekä toisen asteen oppilaitoksissa.

Pakollinen kasvisruokapäivä, jolloin on tarjolla pelkkää kasvisruokaa, on poistettava päiväkodeista ja alakouluista.

Huolestuttavaa kuulla koulujen keittäjiltä ja päiväkotien henkilökunnalta, kuinka esimerkiksi 25 lapsen päiväkodista 24 lasta jättää syömättä kasvisruokapäivänä kokonaan ruuan! Hävikin määrä on valtava, ja kun päiväkoti ikäisten pitäisi saada maistuvaa ruokaa joka päivä kasvaakseen.

Esimerkiksi kasviskebabot ja hernis-korma turkkilaisella jugurtilla höystettynä ei ollut maistunut kuin yhdelle päiväkodin lapsista. Lisäksi erilaiset kasvispadat eivät ole olleet suosiossa päiväkoti ikäisten joukossa. Nämä vain esimerkkinä.

Kasvisruuat ovat välillä olleet todella mausteisia (peitetty kasvien makua näin) päiväkotien henkilökunnan mukaan, jolloin lapsia on vaikea saada enää myöhemmin maistamaan uusia ruokia tällaisten huonojen kokemusten jälkeen.

Näin huolestuttavaa viestiä kuulee päivittäin näiden asioiden kanssa tekemisissä olevilta, joten olisiko aika poliittisen päätösvallan jättää pienet päiväkotilaiset ja alakoululaiset kasvisideologian ulkopuolelle ja antaa tarjolle perusarkiruokaa, joka on maistuvaa ja ravitsevaa.

Kasvisruoka voi olla vaihtoehtona alakoulusta ylöspäin, mutta sitä ei voi tarjota ainoana vaihtoehtona, varsinkaan päiväkodeissa, joissa lasten pitäisi saada päivittäin riittävästi maistuvaa ravintoa.

Koulujen keittäjille ja päiväkotien henkilökunnille tulee tehdä kysely, jossa kysytään kasvisruokapäivien suosiota, hävikin määrää kyseisinä päivinä, sekä kysytään mielipiteitä asiasta, jotta saadaan todellista tietoa kentältä ja oikeita mielipiteitä tähän kasvisruokakeskusteluun. Näin ei voi kuitenkaan jatkua, että päiväkoti ikäiset lapset ovat kasvisruokapäivinä nälissään, kun hernis-kormat tai mausteinen kasvispata ei maistu.”

Kaupunginvaltuuston päätös:

Kaupunginvaltuusto päätti lähettää aloitteen kaupunginhallituksen valmisteltavaksi.

Kasvatus- ja opetuslautakunta 16.09.2025

Valmistelija: ruokapalvelupäällikkö Leena Multala, puh. 020 615 7174, leena.multala(at)kouvola.fi, asiakasvastaava Sari Keskinen, puh. 020 615 9340, sari.keskinen(at)kouvola.fi

Valtuustoaloitteen keskeinen sisältö ja sen sisältämä esitys toimenpiteiksi

Valtuusaloitteessa esitetään, että Kouvolan varhaiskasvatuksessa ja kouluissa toteutettava kasvisruokapäivä kerran viikossa tulisi lopettaa. Valtuustoaloitteen mukaan kerran viikossa ruokalistan kasvisruokapäivälle tulisi olla vaihtoehtoinen ruoka tarjolla varhaiskasvatuksessa ja alakoulun oppilaille. Valtuustoaloitteessa esitetään kasvisruokapäivän suosioista kyselyä käyttäjille.

Nykytilakuvaus (ruokapalvelut)

Kouvolan kaupungin ruokapalveluissa valmistetaan päivittäin varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja lukioden asiakkaille sekä henkilökunnalle erityyppisiä aterioita noin 14 000 kpl. Näistä lounaiden osuus on noin 10 000 kpl.

Ruokalistasuunnittelussa noudatetaan Kestävää terveyttä ruoasta-kansallisia ravitsemussuosituksia sekä Valtion ravitsemusneuvottelukunnan kouluruokailu- ja varhaiskasvatuksen ruokailuun suunnattuja suosituksia. Suunnittelussa huomioidaan mm. rasvan laatu ja aterioiden suolapitoisuus sekä riittävä energian- ja ravintoaineiden saanti.

Päivittäin on tarjolla kasviksia. Kotimaisten satokauden tuotteita suositetaan mahdollisuuksien mukaan.

Kouvolan kaupungin ruokapalveluissa toteutetaan kuuden viikon kiertävää ruokalistaa. Aterioiden omavalmistusaste on korkea. Kerran viikossa on kasvisruokapäivä. Kasvisruokapäivää on kouluissa ja päiväkodeissa toteutettu jo lähes 10 vuotta.

Varhaiskasvatuksen ruokailusuosituksessa todetaan, että ruokailu antaa hyvän mahdollisuuden ja mallin kasvisruokaan totuttamiselle. Kasvisruoka tukee sekä terveyttä edistävää että ympäristövastuullista syömistä. Lisäämällä kasvisruokia pystytään paremmin noudattamaan

myös punaisen lihan käyttömäärää koskevaa suositusta. Kasvisruokia suositellaan tarjottavan kaikille lapsille keskimäärin kerran viikossa.

Kouluruokailusuosituksessa todetaan mm., että tarjolla olisi hyvä olla kaksi pääruokavaihtoehtoa ja toinen vaihtoehtoista voi olla kasvisruoka. Ellei kouluruokailussa ole päivittäin valittavissa kasvisruokavaihtoehtoa, suositellaan kasvisruokapäivän järjestämistä esim. kerran viikossa.

Ruoan ympäristövaikutukset huomioidaan sekä hankinnoissa että suunnittelussa. Kestävää terveyttä ruoasta -suosituksissa todetaankin, että ruokavalion ympäristövaikutuksiin voidaan vaikuttaa tarjoamalla asiakkaille kasvisruokaa.

Kouvolan kaupungin ruokapalveluissa huomioidaan ruokalistasuunnittelussa varhaiskasvatuksen ja kouluruokailun suosituksia kasvisruoan tarjoamisesta kerran viikossa.

Julkisilla ruokapalveluilla on tärkeä rooli hyvän ravitsemuksen ohjaamisessa ja tukemisessa. Kasvisruokapäivän poistaminen ruokalistalta ei tue ravitsemussuosituksien toteutumista.

Kasvisruokapäivän poistaminen ruokalista poistaisi samalla asiakaspalautteiden perusteella pidettyjä ruokia kuten pinaattiohukaiset, kasvispihvit ja kasvissosekeiton.

Kasvisruokapäivän poistaminen saattaisi asettaa koulujen oppilaat myös eriarvoiseen asemaan. Yhtenäiskouluissa ala- ja yläkoulun oppilaat ruokailevat yhtäaikaista.

Aloitteessa tuotiin esille huolenaihe kasvisruokapäivän valtavasta ruokahävikistä. Keväällä tehdyn seurantajakson aikana kasvisruokapäivän hävikki oli vain 3 % suurempi, kuin sekaruoan.

Aloitteessa todetaan, että koulun keittäjille ja päiväkotien henkilökunnalle tulee tehdä kysely, jossa kysytään kasvisruokapäivän suosiota, hävikin määrää kyseisinä päivinä sekä kysytään mielipiteitä asiasta.

Ruokapalvelut tekevät vuosittain asiakaskyselyn käyttäjille. Varhaiskasvatuksen ja koulujen palveluraadeissa käsitellään käyttäjiltä saatuja palautteita säännöllisesti. Palautteiden perusteella ei ole syntynyt tarvetta kasvisruokapäivän poistamisesta. Jatkossa pyrimme kehittämään kokonaisvaltaisesti kasvisruokapäivän sisältöä mm. maustamisessa ja raaka-ainevalinnoissa.

Ruokapalvelut ja kasvatus ja opetus työskentelevät yhdessä varhaiskasvatuksen ja kouluruokailun kehittämiseksi. Yhteistyö eri toimialojen välillä on säännöllistä. Kasvatuksen ja opetuksen osalta todetaan, että kerran viikossa toteutettava kasvisruoka noudattaa varhaiskasvatuksen ja kouluruokailun valtakunnallisia suosituksia. Varhaiskasvatuksen ja koulun ruokailun tavoitteena on edistää ja opettaa hyviä ruokailutapoja sekä erilaisten makujen ja tottumusten tarjoamista päivittäisellä lounaalla.

Aloitteen tekijöiden kommentit vastauksesta

Valtuustoaloitteeseen laadittu vastaus on annettu valtuustoaloitteiden käsittelyohjeen mukaisesti aloitteen tekijälle kommentoitavaksi ennen vastauksen päätöksentekoon saattamista. Laadittuun vastaukseen ei saapunut kommentteja määräaikaan 29.8.2025 mennessä.

Yhteenveto: valtuustoaloitteessa esitettyjen toimenpiteiden toteuttaminen ja siihen liittyvät perustelut sekä mahdolliset rajoitteet

Kasvisruokapäivää ei poisteta ruokalistalta. Kasvisruokapäivän suunnittelussa huomioidaan käyttäjiltä saatuja palautteita reseptien kehittämiseen maistuviksi ja houkutteleviksi. Ruokapalvelujen näkökulmasta valtuustoaloite ei aiheuta toimenpiteitä.

Lisätietoja: ruokapalvelupäällikkö Leena Multala, puh. 020 615 7174, leena.multala(at)kouvola.fi asiakasvastaava Sari Keskinen, puh. 020 615 9340, sari.keskinen(at)kouvola.fi

Sivistysjohtajan ehdotus:

Kasvatus- ja opetuslautakunta päättää antaa valtuustoaloitteeseen yllä olevan vastauksen

Kasvatus- ja opetuslautakunnan päätös: